

INFOBOEKJE

Halve Dag Opvang Anders

voor een natuurlijke ontwikkeling van uw kind

www.opvanganders.nl | info@opvanganders.nl | telefoon: 020-4414904

Wie ben jij en wat vraag jij van ons? Dat is de vraag waarmee wij de aan ons toevertrouwde kinderen tegemoet treden.

Inleiding

Bij de halve dagopvang van Opvang Anders wordt gewerkt vanuit het antroposofisch mensbeeld. Het is voor elk kind toegankelijk, ongeacht geloofs- of levensovertuiging van ouder(s) of verzorger(s). Met dit pedagogisch beleidsplan beogen wij informatie te geven over achtergrond en werkwijze van de Rudolf Steiner pedagogie. We hebben geprobeerd het summier te houden in deze brochure. Voor een meer grondige uiteenzetting wordt verwezen naar andere bronnen.

Opvang Anders stelt zich ten doel om kinderen - naast de gezinssituatie - een beschermde huiselijke omgeving te bieden waarin zij kunnen spelen en zich ontwikkelen en waarin de opvoeding wordt ondersteund en met de ouders wordt gedeeld. Wij willen een omgeving creëren die tegemoet komt aan de behoefte van kinderen om zelf ervaringen op te doen en een omgeving waarin ook de volwassen begeleiders elkaar inspireren tijdens het werk.

Waarom een pedagogisch beleidsplan? Het werken met kinderen is niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit plan kunnen wij over onze visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met collega 's, ouders en instanties. Het is daarmee geen vastliggend plan maar een middel om de werkwijze te toetsen, te evalueren en zo nodig bij te stellen.

Werkwijze en opbouw groepen

De medewerksters van Opvang Anders worden door de kinderen van de halve dag opvang aangesproken als juffie. Gedurende de hele ochtend verblijven de kinderen in de vaste groep, als er verschillende activiteiten tegelijk plaatsvinden is dat in dezelfde ruimte. Als een deel van de kinderen naar buiten gaat, dan gaat er één pedagogisch medewerkster mee naar buiten en blijft de ander met de kinderen op de groep.

Het vier ogen principe.

De eerste medewerkster begint om 8.00 uur en heeft dienst tot 13.30 uur. De tweede medewerkster begint om 8.30 uur en heeft dienst tot 14.00 uur. Soms komt het met het programma beter uit dat de pedagogisch medewerkers tegelijk beginnen en eindigen. Het kan voorkomen dat een pedagogisch medewerkster het eerste halfuur alleen op de groep staat. De deur naar de gang waar altijd mensen zijn staat dan open en er zijn meestal ouders in het lokaal.

Activiteiten

Vertrouwde thema's uit het dagelijks leven zijn voor het kind aanleiding tot nabootsen van allerlei bezigheden. Het vegen van de vloer, het poetsen van de tafel, het bouwen van een huis, is voor een kind vanuit zijn fantasie na te bootsen met een minimum aan speelgoed. Huishoudelijke activiteiten zijn zinvolle en eenvoudige activiteiten. Zij worden bewust goed voorgedaan door de opvoeders. Ook de houding van de leiding en de inrichting van de ruimte zijn belangrijk. Zij dragen samen met de aard en kwaliteit van de activiteiten bij tot het zich geborgen voelen. De belangrijkste aspecten in de ontwikkeling van jonge kinderen - beweging, schepping en nabootsing - worden hierdoor ondersteund en gevormd.

Iedere activiteit biedt specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind extra ondersteuning te bieden. De ontwikkeling van sociaal-emotionele, motorische en cognitieve aspecten, taalontwikkeling, zelfredzaamheid en gevoel voor het kunstzinnige en ambachtelijke komen zo aan bod.

Voorbeelden van zulke activiteiten zijn:

- poetsen en dekken van de tafel
- vegen van de vloeren
- zemen van de ramen
- meehelpen in de tuin
- zagen, schuren, timmeren
- dieren en planten verzorgen
- afwassen en drogen
- vouwen van de was
- broodbakken
- appels raspen
- graan malen
- kruipen, wandelen, hinkelen, rennen, klimmen
- pannenkoeken, koekjes bakken
- appelmoes koken
- plakken
- speelgoed en serviesgoed repareren
- vinger- en tafelspelletjes
- tekenen
- schilderen
- bijenwas kneden
- verhalen vertellen
- zingen
- muziek maken

Dagritme

Het kleine kind gaat nog helemaal op in de beleving van het moment en kent nog niet de ordenende structuur van de tijd. Daarom is het van belang om het kind enerzijds tegemoet te komen in zijn behoefte om in alle rust tijdens zijn spel de wereld te ontdekken en in zich op te nemen, en anderzijds van buitenaf een duidelijke structuur aan te bieden van ritme en regelmaat.

De dag heeft bij ons daarom een vast ritme en ziet er als volgt uit:

8.00 - 8.45 uur	Binnenkomst, uitwisselen informatie
8.45 - 9.00 uur	Gezamenlijk begin in de ochtendkring
9.00 - 10.00 uur	Vrij spelen, lezen, knutselen, fruit maken.
10.00 - 10.30 uur	Ochtendspel, fruit met een kopje thee
10.30 - 11.00 uur	Verschoon- en toiletronde.
11.00 - 12.00 uur	Als het even kan naar buiten (bij slecht weer activiteit)
12.00 - 12.45 uur	lunch
12.45 - 13.00 uur	Gezamenlijk afsluiten.
13.00	De deur gaat open en kinderen worden opgehaald.

Elke dag mag wordt er een kindje in het licht gezet, het mag dan ‘kabouter Vlijtig’ zijn. In het gouden boekje ziet de juf welk kindje aan de beurt is. De hele dag mag dit speciale kindje de extra klusjes doen, zoals de kaars uitmaken, de kabouter uit bed halen en weer instoppen en de papa’s en mama’s roepen.

Jaarritme

Het ritme in het jaar kunnen de kinderen meebelevén door middel van de jaarfeesten. Deze zijn sterk verbonden met de seizoenen. De jaarfeesten die met het kleine kind gevierd worden, komen op een eenvoudige manier tot uitdrukking in liedjes, verhalen en spelletjes. Ook de leefruimte en de ‘seizientafel’ worden aangekleed in de bijbehorende stemming en sfeer. Er worden bekende en wat minder bekende feesten gevierd en elk kennen ze hun eigen signatuur

en gebruiken, zoals lampions, Palmpasen stokken, liedjes, verhalen, bloemen, fruit, kringdansen en speciale maaltijden. Het feest beperkt zich niet tot die ene dag maar strekt zich uit over weken van voorbereiden en na-beleven.

De jaarfeesten die wij vieren:

Sint Maarten	11 november
Advent	4 zondagen voor Kerst
Sint Nicolaas	5 december
Kerstmis	25 en 26 december
Driekoningen	6 januari
Kabouterfeest	in de week van carnaval
Palmpasen	zondag voor Pasen
Pasen	de zondag en maandag volgend op eerste volle maan na aanvang lente
Pinksteren	50 dagen na Pasen
Sint Jan	24 juni

Aan de jaarfeesten kan tevens vanuit andere tradities en religieuze stromingen, invulling gegeven worden. Voor sommige jaarfeesten vragen wij de hulp van ouders. Bij het Sint Jansfeest en Sint Maarten vinden we het fijn als zoveel mogelijk ouders aanwezig zijn.

Verjaardagen

Een verjaardag is voor een kind heel speciaal; de jarige mag altijd kabouter Vlijtig zijn en is de hele dag bijzonder. In plaats van het dagelijks verhaal over de seizoenen wordt het verjaardag verhaal verteld. We gaan met elkaar in de kring zitten en de jarige krijgt zijn kroon op. De juf vertelt het verjaardag verhaal, daarna zingen we met zijn allen, is er een cadeautje en mag het kind trakteren. Graag gezonde traktaties mee geven of iets wat zelf is gebakken.

De pedagogisch medewerksters

De spil van onze organisatie zijn onze pedagogisch medewerksters. Zij brengen onze pedagogiek dagelijks in de praktijk. Leven samen met onze kinderen de hele ochtend in de groep en dragen daarmee een grote verantwoordelijkheid. Onze leidsters hebben bij voorkeur een opleiding op antroposofische grondslag gevolgd of een applicatiecursus voor Steiner Pedagogiek. In elk geval wordt bereidheid tot scholing en verdere verdieping in de Steiner Pedagogiek gevraagd.

De eindverantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid ligt bij het management. Er werken bij onze instelling uitsluitend (MBO+ maar ook veel HBO) gediplomeerde pedagogisch medewerksters of studenten die een beroepsbegeleidende leerweg volgen en voldoende studieuuren hebben gemaakt. Als aanvulling zijn er indien gewenst en mogelijk stagiaires of vrijwilligsters. Alle pedagogisch medewerksters, stagiaires en vrijwilligers zijn in het bezit van een verklaring omtrent gedrag en vallen onder de continue screening.

Overlegmomenten voor praktische en inhoudelijke zaken zijn:

- Werkoverleg per groep
- Pedagogische vergadering, leidsters, assistenten en stagiaires
- Functioneringsgesprekken.

Deskundigheidsbevordering

De visie en werkwijze zoals beschreven in dit pedagogisch plan dienen als leidraad voor de leidsters in het werken met de aan hen toevertrouwde kinderen. Steeds opnieuw zal er kritisch gekeken moeten worden naar de eigen beroepshouding. Dit kan door middel van deskundigheidsbevordering en reflectie en gebeurt op de volgende manieren:

- Kinderbespreking en/of pedagogische vergadering

- Werkoverleg
- Regionaal overleg
- Supervisie en intervisie
- Deelname aan onze studiegroep, bijscholingscursussen, themadagen en (internationale) conferenties

Relatie kind - pedagogisch medewerkster

Een goede relatie tussen de pedagogisch medewerkster en het kind ligt aan de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in haar/zijn leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. De gehechtheidrelatie is de gevoelsmatige relatie die groeit tussen de opvoeder en het kind. Er kunnen naast de ouders meerdere personen zijn waaraan het kind zich gaat hechten, bijvoorbeeld de juffies.

Vanuit de gehechtheidrelatie met de pedagogisch medewerkster ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje dingen te durven ondernemen. Als het kind zich niet zo prettig voelt kan het terugvallen op deze persoon. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de gehechtheidrelatie en gaan hier zorgvuldig mee om. Ze zullen door middel van hun eigen gedrag het kind laten merken dat:

- Zijn aanwezigheid op prijs gesteld wordt
- Elkaars eigenheid gerespecteerd wordt
- Er vertrouwen is in elkaar
- Er vriendelijk met elkaar wordt omgegaan
- Er rekening gehouden wordt met elkaar
- Geprobeerd wordt elkaar te begrijpen

Per dag werken er in elke groep tenminste twee vaste gediplomeerde pedagogisch medewerkers zoveel mogelijk aangevuld met een stagiaire, of een assistente. Omdat de meeste parttime werken, is het niet mogelijk per groep een vaste leidster te hebben, wel zijn op iedere dag van de week dezelfde pedagogisch medewerkers aanwezig.

Stagiaires en assistenten

Stagiaires die de opleiding MBO-SPW volgen kunnen - in principe - stage lopen bij onze kinderdagverblijven. Over de aanwezigheid van stagiaires en assistenten worden afspraken gemaakt. Met de opleidingscentra wordt een stage overeenkomst gesloten. In het geval van een stage worden tevens afspraken gemaakt voor overleg tussen de stagebegeleider, de stagiaire en de praktijk docent van de stagiaires. De stagiaires zijn ten alle tijden boventallig op een groep en mogen nooit alleen met de kinderen naar buiten, zij handelen altijd onder de verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerkster.

Ouders

Opvoeden doe je samen, als ouders met elkaar en als een kindje in een kinderdagverblijf wordt opgevangen ook samen met de pedagogisch medewerkers. Zij nemen overdag een belangrijk deel van de verzorging van het kind over, daarom hechten wij veel waarde aan een goed contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers.

Het intakegesprek

In dit gesprek ontvangen ouders/verzorgers informatie over de gang van zaken in onze kinderdagverblijven en vertellen wij iets over onze pedagogiek. Eventuele vragen kunnen tijdens dit gesprek beantwoord worden. Voor ons is het belangrijk om een zo volledig mogelijk beeld van het kind te krijgen. Er wordt een vragenlijst meegegeven, waarop alle belangrijke gegevens moeten worden ingevuld. Deze lijst komt in de map die een vaste plaats naast de telefoon heeft,

zodat wij in geval van nood alles direct bij de hand hebben. Het is dan ook van het grootste belang, dat veranderingen altijd direct worden doorgegeven.

Wennen

Het wennen verloopt bij het ene kind makkelijker dan bij het andere. Ook bij ouders speelt het proces van loslaten een rol. Het verdient aanbeveling om enkele keren uit te trekken voor de gewenningsperiode en dit stapsgewijs op te bouwen. De eerste keer komen ouder en kind gezamenlijk bezoek om kennis te maken. Dit is altijd tussen 9.15 en 10.30 De tweede keer mag het dan even alleen op de groep blijven. Hierna kan de tijd dat het kind alleen in de groep is langzaam verlengd worden zodat het rustig kan wennen aan de nieuwe omgeving en indrukken. Over het wennen en de bereikbaarheid van de ouders gedurende deze periode worden in onderling overleg afspraken gemaakt. Het wennen vindt plaats in de maand voor de plaatsing.

Het brengen en halen:

Halve dagopvang van Opvang Anders is geopend van 8.00 tot 13.00 uur.

Tussen 8.00 en 8.45 uur kunnen de kinderen worden gebracht, om 8.45 uur beginnen we gezamenlijk in de krijg. Om 13.00 uur kunt u uw kind weer ophalen. Op alle groepen staat er 's ochtends een kopje koffie of thee klaar en u kunt in alle rust afscheid nemen.

Informatie-uitwisseling

Iedere ochtend bij het brengen en 's middags bij het ophalen is er gelegenheid voor een kort overdracht gesprekje. Een goede overdracht vinden wij belangrijk. Mocht u door omstandigheden niet op tijd kunnen zijn, dan is het prettig als wij dit van tevoren weten en verwachten we dat u het afscheid kort houdt. De leidsters hebben dan geen tijd voor een gesprek, de kinderen vragen nu onze aandacht.

Oudergesprekken

Als er behoefte is aan meer uitwisseling, kan er altijd een oudergesprek aangevraagd worden, ook zullen wij hierom vragen als daar van onze kant aanleiding toe is. Oudergesprekken hoeven niet altijd over problemen te gaan, het is gewoon fijn om eens even in alle rust te horen hoe het gaat. Eens per jaar houden wij een gespreksronde voor alle ouders

Overgang naar de kleuterklas.

Met de overgang naar de kleuterafdeling van een basisschool wordt zorgvuldig omgegaan. Als het kind bijna vier is worden de ouders uitgenodigd voor een afscheidsgesprek. Voor het plaatsvinden van dit gesprek vult de pedagogisch medewerkster het overdracht formulier in. Dit formulier wordt tijdens het gesprek besproken en daarna doorgegeven aan de kleuterjuf zodat het kan worden opgenomen in het leerlingen volgsysteem. Van de kinderen die niet op de Vrijeschool blijven wordt het formulier aan de ouders meegegeven. In de groep wordt aandacht besteed aan de overgang naar de kleuterklas door er met het kind over te praten en in het in de groep te vertellen. Vaak gaan de kinderen al wennen in hun nieuwe klas en vertellen ze daarover in de kring.

Website.

Opvang Anders maakt gebruik van een interactieve website. Na plaatsing van uw kind kunt u daarop inloggen voor informatie over activiteiten en onze nieuwsbrief.

De inlognaam is de roep- en achternaam van uw kind aan elkaar geschreven in kleine letters. Het wachtwoord is de geboortedatum van uw kind zonder streepjes,

Prik- en mededelingenbord

Hierop wordt belangrijke informatie vermeld zoals sluitingsdagen, besmettelijke ziektes, geboorte(kaartjes), bestuurlijke informatie, mededelingen, cursussen, ouderavonden en dergelijke.

Nieuwsbrief.

Wij brengen met regelmaat een digitale nieuwsbrief uit. Mededelingen worden zoveel mogelijk via de mail uitgewisseld.

Ouderavonden

Een aantal keren per jaar wordt een ouderavond georganiseerd waarbij het volgende aan de orde kan komen: de gang van zaken in de groep, uitdieping van een thema met betrekking tot de opvoeding, inhoudelijke informatie over de jaarfeesten, knutselen thuis of in de groep. Soms nodigen wij een gastspreker uit. Suggesties van ouders over de invulling van deze avonden zijn altijd welkom.

Jaarfeestvieringen

Op de dagen dat er een jaarfeest wordt gevierd, kunnen ouders uitgenodigd worden. Hierover wordt van tevoren een bericht verspreid.

Oudercommissie.

Opvang Anders heeft een oudercommissie met ten minste drie leden. Op het prikbord hangt een lijst met de leden. De oudercommissie is het orgaan dat de oudergroep vertegenwoordigt. Zij zijn de ogen en oren onder de ouders en kunnen de leidinggevendenden helpen om gericht te werken aan kwaliteit van de opvang, ze hebben een adviserende rol. De oudercommissie vergadert minimaal vier maal per jaar, minimaal tweemaal per jaar is de directie daarbij aanwezig.

Klachtenprocedure

Regels, afspraken en procedures kunnen helaas niet voorkomen dat ouders soms een klacht hebben. Klachten zijn altijd bespreekbaar, zullen professioneel behandeld worden en indien mogelijk verholpen. De procedure die wij hierbij hanteren staat beschreven in de bijlagen.

Veiligheid en hygiëne

De locatie dient te voldoen aan de regels zoals deze gesteld zijn in de plaatselijke gemeentelijke verordening. Ook de GGD en brandweer stellen bepaalde eisen. Gemeente, GGD en brandweer oefenen samen met de arbeidsinspectie een toezichhoudende en controlerende functie uit. Als gevolg van wet- en regelgeving wordt het handelen met betrekking tot veiligheid, hygiëne, ziekte en calamiteiten uitgewerkt in protocollen. De protocollen staan ter inzage in de groepsruimte en kunnen op verzoek verstrekt worden. Wij vinden het belangrijk regelmatig stil te staan bij de wijze van handelen in geval van een calamiteit dat iedereen weet waar de protocollen liggen, wat er in staat en hoe deze in de praktijk uitgevoerd moeten worden. Het protocol kindermishandeling wordt jaarlijks onder de aandacht van de medewerkers gebracht en ligt ook ter inzage. Omdat het een lijvig protocol is, hebben wij de route en de kenmerken in een apart protocol samengevat. Eens per jaar vindt er een update plaats en zo nodig worden protocollen tussendoor bijgesteld. Opvang Anders is gehuisvest in het gebouw van de Vrijeschool en onderdeel van het calamiteitenplan dat door de school is opgesteld. Eens per jaar vindt er een brandoefening plaats.

Het komt voor dat richtlijnen en regels in strijd zijn met andere regels of met de pedagogische uitgangspunten die wij hanteren. In zo'n geval zullen wij met de betreffende instanties in overleg treden om zo de best mogelijke oplossing te vinden.

(Zie ook checklist GGD en veranderingen in het kader van de Wet Basisvoorziening Kinderopvang: www.ggd Kennisnet.nl en www.wbk.nl)

Huisregels

Regels zijn hulpmiddelen en geen onveranderlijke wetten. We gebruiken ze om kinderen en ouders/verzorgers te laten weten waar ze aan toe zijn. Teveel regels maken het voor de kinderen niet leefbaar en voor de leiding niet werkbaar. Soms moet er - in overleg - van de regels afgeweken worden. Wij hechten belang aan de ontwikkeling van een goede verstandhouding tussen kind, ouders/verzorgers en leiding.

Organisatorische regels

- Er is een vast dagritme, zodat de kinderen de structuur herkennen, dat geeft ze houvast gedurende de dag.
- Er wordt onder toezicht buiten gespeeld.
- Ouders brengen en halen de kinderen in de groepsruimte, zodat de overdracht van de verantwoordelijkheid duidelijk is. Op het moment dat de ouder(s) aanwezig zijn in de groepsruimte dragen zij de verantwoordelijkheid voor hun kind.
- Er mag geen speelgoed mee van huis worden genomen (behalve een eigen knuffel) Als er toch speelgoed meekomt gaat dat in de ' bewaarmand' Kinderen worden alleen meegegeven aan derden indien de ouders/verzorgers daarvan bericht hebben gegeven.
- Zieke kinderen worden niet toegelaten (zie bijlage)
- De kinderen moeten op tijd worden gebracht en gehaald

Opvoedkundige regels:

Bij het niet naleven van de regels wordt het kind zoveel mogelijk op een niet-bestrafende manier benaderd en abstracte eisen worden vermeden. De leidster biedt het kind een alternatief aan of komt fantasievol te hulp. De volgende regels zijn van toepassing:

- Soms moet je op je beurt wachten
- Dingen moeten ook gedeeld worden, bijvoorbeeld speelgoed
- Naast elkaar kunnen spelen, elkaar kunnen verdragen
- Elkaar niet plagen of pijn doen
- Leren een klein moment van aandacht te hebben, bijvoorbeeld door naar een kort verhaal te luisteren
- Niet gillen en schreeuwen, dat is voor de anderen niet prettig
- Kinderen mogen niet ongevraagd het lokaal uit.
- Kinderen mogen niet zonder toestemming in de kasten die niet voor ze bestemd zijn.
- Zoveel mogelijk zelf doen wat je zelf kan
- Opruimen hoort er ook bij
- Eerbied hebben voor mensen, dieren en dingen in je omgeving

Principieel: Kinderen mogen niet

- met eten gooien of spelen
- met eten rondlopen
- speelgoed opzettelijk kapot maken of ermee gooien
- knutselactiviteiten op niet daarvoor bestemde plekken uitvoeren
- botsen met rijdend materiaal
- binnen-speelgoed meenemen naar buiten
- aan de spullen van de leiding komen
- speelgoed meenemen naar de toiletjes.

Veiligheid

- Het kinderdagverblijf voldoet aan de veiligheidseisen van de gemeente en wordt jaarlijks oor de GGD gecontroleerd.
Zowel ouders als leiding dienen ervoor te zorgen dat deuren en hek altijd goed gesloten worden.

Hygiëne

- De kinderen dragen pantoffels in de groepsruimte.
- Het is verboden om in het kinderdagverblijf te roken
- Het is niet toegestaan om met straatschoeisel de ruimte te betreden. In de entree staat een mand met speciale schoenhoesjes
- Per ochtend is minimaal één toilet- en verschoon ronde.
- Voor het eten worden de handen gewassen en ook na toilet bezoek
- Er wordt alleen aan tafel gegeten en gedronken
- Er mag niet in de toiletruimte worden gespeeld
- De groepsruimte wordt dagelijks opgeruimd en geveegd
- Vlakke delen worden dagelijks afgenomen
- Toiletjes dagelijks schoongemaakt
- Één keer per week wordt er door een schoonmaakbedrijf schoongemaakt
- Voor de zomer schoonmaak is een lijst aanwezig bij de leiding

Rudolf Steiner pedagogie en antroposofie

Achtergrond

De grondslag van de antroposofie is ontwikkeld door de Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner (1862 - 1925), die in 1923 zijn medewerking heeft gegeven aan de oprichting van de eerste vrijeschool¹ in Nederland te Den Haag. Antroposofie is te omschrijven als: het je bewust willen worden van wat 'mens-zijn' is. Het woord is ontleend aan twee Griekse woorden: antropos (mens) en sofia (wijsheid, kennis). Het mensbeeld in de antroposofie noemen we personalistisch. Vanuit die visie wordt de mens mede bepaald door een factor die niet uitsluitend valt te herleiden uit erfelijkheid en/of milieu. De mens heeft een voorgeschiedenis.

Visie op het werken met kinderen van 0-4 jaar

Op basis van het voorgaande kan de visie op het werken met kinderen als volgt worden omschreven: Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen unieke levensweg zal gaan en op die manier iets zinvol zal bijdragen aan de wereld. We helpen het kind zelf zijn eigen vaardigheden te ontdekken en te ontwikkelen opdat het later, als volwassene, het doorzettingsvermogen bezit om daadwerkelijk uit te voeren wat het zich tot doel heeft gesteld. Door bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven, door het te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding.

Plezier in het leven maakt het gemakkelijker open te staan voor anderen en geeft de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. In het samenzijn met andere kinderen leert het kind zich sociaal en emotioneel te ontwikkelen. De pedagogisch medewerkster wil een goede band met elk kind opbouwen, zodat het zich veilig, vertrouwd en gezien weet en het zich optimaal kan ontwikkelen. Zorg voor andere kinderen, zelfredzaamheid en zelfstandigheid worden gestimuleerd. Het vrije spel is daarbij voor het jonge kind onontbeerlijk en krijgt bij ons daarom alle ruimte.. Spelen is doen en leren. Spelen is leven, scheppen, bewegen en sociaal contact maken.

Nabootsing

In de eerste zeven levensjaren staat het kleine kind geheel open voor de wereld en laat deze in het volste vertrouwen binnenstromen. Het treedt haar met een actieve belangstelling tegemoet en is daardoor gevoelig voor stemmingen van buiten en ontvankelijk voor de intenties en de innerlijke houding van waaruit de opvoeders handelen. Gezonde indrukken die mooi, waar en goed zijn, zijn de bouwstenen waarmee het kind een gezonde basis kan leggen voor de rest van zijn leven. Daarom hechten wij aan de manier waarop we de dingen doen: zoveel mogelijk met volle aandacht en met plezier. Zelf het goede voorbeeld geven en de kinderen daarin meenemen, zoals bij het opruimen, handenwassen, voeten vegen en het netjes verzorgen van de ruimte.

Aansluiten bij de belevingswereld van het jonge kind

We vermijden het kind met abstracte, intellectuele of anderszins onbegrijpelijke dingen uit de grote-mensen- wereld te belasten. Te vroeg wakker van bewustzijn betekent dat het kind krachten moet aanspreken die het eerst nog nodig heeft om zijn lichamelijke basis te leggen. Dit heeft te maken met het feit dat de energie die het nodig heeft om zijn fysieke lichaam op te bouwen, dezelfde is als de energie waarmee je later bewust gaat denken. Kinderen gunnen om ze

¹ Het woord vrijeschool werd gekozen om aan te geven dat de lesstof in de eerste plaats in dienst moet staan van de ontwikkeling van het kind tot een vrij individu, en niet moet worden voorgeschreven vanuit belangen van de heersende orde, zoals de staat of het bedrijfsleven.

in een dromerig bewustzijn te laten betekent dat we ze de gelegenheid geven om kind te zijn, dat kan maar zo kort. Als we ze daar de tijd voor geven, hebben ze daar een leven lang plezier van.

Rust, ritme en herhaling

Rust, ritme, en herhaling dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een klein kind gedijt goed in een sfeer van rust. Dat betekent dat het kind de gelegenheid krijgt om in het tijdloze te zijn, om ongestoord in het nu te zijn, zonder opgeschrikt, afgeleid, of opgejut te worden. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen, zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. De ochtenden bij Opvang Anders hebben een vast verloop met voldoende afwisseling tussen actief spel en rustmomenten. De overgangen van de ochtend worden begeleid door vaste liedjes en rituelen, zodat het kind in de stroom van de ochtend wordt opgenomen, deze herhaling en vanzelfsprekendheid geven het kind structuur, zekerheid en vertrouwen.

Eerbied, verwondering en dankbaarheid

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbied krachten te ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. De volwassene, die op deze wijze in het leven staat, kan zich dankbaar voelen voor dat wat het leven te bieden heeft. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Er ontstaat een innerlijk gevoel voor dankbaarheid.

"Kijk een spin!" Alle kinderen hollen naar de hoek waar een peuter met grote ogen naar de grond kijkt. "Hij heeft lange kriebel poten!" De juf komt rustig bij de kinderen staan en kijkt mee. "Oh, dat is een spinnetje, die zoekt vast een vriendinnetje", zegt ze. Dat kennen ze allemaal van het liedje. Opeens beweegt de spin. Sommige kinderen gillen en springen achteruit. "Kom", zegt juf, "we brengen hem naar buiten, dan kan hij een vriendinnetje zoeken." Ze zet een glas over de spin en schuift een stukje papier eronder. Dan pakt ze het op en loopt naar de deur. "Doe maar even open." Ze zet de spin in de tuin. "Dag spinnetje, zoek maar een vriendinnetje!" Ze zwaait en de kinderen zwaaien mee. De deur gaat dicht en de kinderen spelen verder.

Het ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van de zintuigen komen we in contact met onszelf en met de buitenwereld. Het kleine kind is nog een en al zintuig, alle indrukken komen ongefilterd binnen. Het heeft nog niet geleerd de verschillende zintuiglijke indrukken naar 'waarde' te schatten en de niet waardevolle te negeren. Alles wordt opgenomen. We proberen die onbevangenheid te behouden en te behoeden door te waken over de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken. Inrichting en kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed zijn daarop afgestemd. In de Rudolf Steiner pedagogie wordt bij het jonge kind bijzondere aandacht gegeven aan de *tastzin*, de *levenszin*, de *bewegingszin* en de *evenwichtszin*. Door deze zintuigen ervaren kinderen een fundamentele relatie tussen hun lichaam en hun omgeving.

Met de *tastzin* ontdekt het kind zijn omgeving en zijn lichaam. Via aanraken, betasten en grijpen komt het kind tot 'begrijpen'. Het ervaart een bepaalde weerstand waardoor het kind zichzelf en zijn omgeving ervaart, en de grens daartussen. Een goede ontwikkeling van de tastzin geeft op latere leeftijd vertrouwen in de wereld, een belangrijk fundament voor het verdere leven. Ons spelmateriaal wordt bewust gekozen en is van natuurlijk materiaal zoals hout, metaal, wol,

katoen, linnen, zijde en fluweel. Er wordt ook gespeeld met wat de natuur ons biedt, zoals: water, zand, eikels, kastanjes en schelpen.

Met de levenszin ervaart een kind of het zich goed voelt of niet, of het honger of dorst heeft, moe of uitgerust is, ziek of behaaglijk voelt. Belangrijk voor de ontwikkeling van de levenszin is een goede lichamelijke verzorging, gezonde voeding, een regelmatig (slaap)ritme in de dag en alles wat er toe bijdraagt dat het kind zich behaaglijk voelt. Het vermogen om harmonie en disharmonie binnen het lichaam waar te nemen, vormt de basis om deze ook in het sociale leven te kunnen onderscheiden. Het wordt later het vermogen aan te voelen of iets gezond is of juist niet. Bijvoorbeeld de werksfeer of een relatie.

De bewegingszin stelt ons in staat om van binnenuit onze eigen bewegingen waar te nemen. Het kind ervaart hoe het zich in de ruimte beweegt, dat het loopt, kruipt, springt etc. Voor de ontwikkeling van de bewegingszin zijn zowel de grove als de fijne motoriek van belang, afgewisseld met momenten van rust. Door een goed ontwikkelde bewegingszin kan een kind meebewegen met de ander en gevoel ontwikkelen voor non-verbale communicatie. We zorgen afwisselend voor veel bewegingsvrijheid (vrij spel, buitenspelen) en rustiger bezigheden (gebaren spelletjes, schilderen). Want de bewegingszin ontwikkelt zich het beste als er ook momenten zijn van niet of weinig bewegen. Ook helpt het wanneer de volwassene hun bezigheden (bewegingen) met aandacht en plezier doet.

De evenwichtszin wordt ontwikkeld zodra het kind de zwaartekracht heeft overwonnen. Het leert zich op te richten en te lopen. Vervolgens ontwikkelt het zijn vermogen tot ruimtelijke oriëntatie. De drie fundamentele ruimterichtingen boven- onder, links- rechts, achter en voor worden geoefend en veroverd. Bijvoorbeeld door te klimmen, springen, balanceren op een balk, hinkelen, torens van blokken te bouwen en bouwwerken te maken van kisten en planken. Een goed evenwicht in lichamelijke zin geeft een rustpunt van waaruit je alles kunt overzien en legt de basis voor innerlijk evenwicht, innerlijke rust en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.

Lopen, spreken, denken

Het kind moet zijn lichaam zo leren te bewonen dat hij er stuurman over wordt. De hulpeloze spartelende pasgeborene leert doorgaans binnen ruim een jaar lopen. Dan maakt een kind zich de taal eigen en kan het gaan leren denken. Lopen, spreken en denken zijn de belangrijkste vaardigheden die het kind in het begin van zijn leven leert. Dit gaat niet vanzelf, er is een menselijk voorbeeld nodig dat nagebootst kan worden.

Lopen

Het rechtop lopen is een typische menselijke vaardigheid. Zonder menselijk voorbeeld zal een mens zich niet oprichten. Een kind overwint de zwaartekracht door zich op te richten (van buikligging naar zitten naar staan) en door zich voort te bewegen (kijken, wijzen, grijpen, tijgeren/rollen naar kruipen en tenslotte stappen).

Het is belangrijk het kind te volgen in zijn natuurlijke ontwikkeling van oprichten en voortbewegen en dit proces niet te verstoren door het kind al rechtop te houden als het zichzelf nog niet opricht, al te laten zitten terwijl het dit nog niet uit zichzelf doet. Wij hebben bijvoorbeeld bewust geen loopstoeltjes omdat die bewegingen forceren die het kind zich nog niet uit eigen beweging heeft verworven. We vinden het belangrijk het hele proces van het oprichten aan het kind zelf over te laten. Wel stimuleren we door bijvoorbeeld de speeltjes in de box net buiten handbereik te leggen, zodat het kind dat net kan rollen ze zelf gaat pakken.

Spreken

Ook voor het spreken is een menselijk voorbeeld nodig. Om het kind heen moet taal klinken. In de eerste drie jaar ontwikkelt het kind zijn taal. Hoe rijker de taal klinkt, hoe beter de spraakontwikkeling op gang komt, eerst al luisterend en klinken nabootsend, later als het zich

vrij in de ruimte kan bewegen begint het dingen te benoemen en uiteindelijk gaat het zinnen vormen.

Een stimulans voor een goed en rijk taalgebruik is zingen. Door de melodie worden de klanken spelenderwijs en ritmisch gevormd. Door de herhaling van de liedjes volgt de herkenning, waaruit dan de nabootsing volgt. Er is ook ruimte nodig voor het kind om zich te leren uitspreken: een aandachtig luisterende toehoorder die het kind bevestigt en aanmoedigt. 'Fout' taalgebruik van kinderen verbeteren we niet. Door het kind te verbeteren kan het zich afgewezen voelen en faalangst ontwikkelen. Wij herhalen in ons antwoord de correcte zin of het correcte woord. Op deze manier leert het kind door het goede voorbeeld, dat voelt als een zelf verworven vaardigheid.

De spraakontwikkeling is verbonden met de motorische ontwikkeling. Daarom bieden we de kinderen veel gelegenheid tot bewegingsspel. Omdat de spraak- en taalontwikkeling een spontaan proces is, dat verstoord kan worden door het leerproces in het bewustzijn te brengen, geloven wij op deze jonge leeftijd niet in het aanleren van taal met behulp van educatief lesmateriaal.

Door middel van taal kan het kind de wereld kleur geven en met een rijke woordenschat kan het zich straks genuanceerder uitdrukken en genuanceerder denken. Populistisch taalgebruik verarmt en moeten we in de omgeving van het kind vermijden. Onze pedagogisch medewerkers zijn zich van deze aspecten bewust. De spraakontwikkeling is verbonden met de motorische ontwikkeling. Daarom bieden we de kinderen veel gelegenheid tot bewegingsspel. Omdat de spraak- en taalontwikkeling een spontaan proces is, dat zich bij een gezond kind als vanzelfsprekend voltrekt, mits de volwassenen om het kind heen de taal goed spreken. Het spreken is direct verbonden met de ziele kwaliteit van het voelen. Een rijke taalontwikkeling is de basis voor het ontwikkelen van een rijk gevoelsleven waarin veel nuances mogelijk zijn. Een kind bij wie de taalontwikkeling achterblijft, kan daarentegen gefrustreerd raken omdat het zich niet goed kan uiten en agressief gedrag gaan vertonen.

Wij volgen de taalontwikkeling van ieder kind met belangstelling en bieden daar waar nodig extra ondersteuning aan door het kind op dit gebied meer aandacht te geven, voor te lezen, samen een spelletje te doen, handelingen te benoemen, veel te zingen en het uit te nodigen tot spreken

Denken

Voor de ontwikkeling van het denken moet de beweging volledig tot stilstand gebracht kunnen worden. Het kind moet zijn bewegingen dus kunnen beheersen. De hersenen moeten een zekere uitrijping hebben doorgemaakt en de taal is een voorwaarde om te kunnen denken. De ontwikkeling van het denken heeft direct met die van het geheugen te maken. De herinnering is de bron waaruit gedachten gevormd kunnen worden. Eerst kan een kind alleen denken over dingen die voor zijn ogen gebeuren. De herinnering aan iets of iemand is verbonden met de plaats waar het kind die ervaring heeft opgedaan. De herinnering is nog plaatsgebonden.

Als het kind met twee woordjes gaat spreken, is duidelijk dat hij samenhang gaat zien tussen de begrippen. Oorzaak en gevolg beginnen duidelijk te worden. Wanneer een kind 'ik' en 'nee' gaat zeggen, begint de ontwikkeling van het zelfstandige denken en ontstaat het geheugen van de niet plaatsgebonden herinnering. Een oriëntering in de ruimte (voor-achter, onder-boven, links-rechts) en in de tijd (vandaag, gisteren, morgen) en je daar een voorstelling van kunnen maken is de basis voor het zelfstandig denken. Dat leert een kind door veel ervaringen op te doen in ruimte (klimmen, bewegen, bouwen) en tijd.

De ontwikkeling van het denken ondersteunen we door in de eerste plaats rekening te houden met wat het kind kan bevatten. Abstract en niet specifiek taalgebruik laten we zoveel mogelijk achterwege en we sluiten aan bij de belevingswereld van het kind. In onze pedagogische visie is

het wenselijk om de kinderen in deze leeftijd nog in een dromerig denken te laten vertoeven, zodat de lichamelijke ontwikkeling alle ruimte krijgt om uit te rijpen. Deze vormt namelijk de basis voor de later te ontwikkelen intellectuele vermogens. Dus het uitleggen van causale verbanden (oorzaak-gevolg) is in onze ogen niet de manier om kinderen te helpen de wereld te leren snappen. We vinden het belangrijk dat kinderen niet via het 'snappen' maar via het doen de wereld leren kennen.

Gewoontevorming

Gewoontes maken het leven veilig en vertrouwd, maar het versterkt ook de wil en het doorzettingsvermogen. Veel gewoontes worden aangeleerd via de nabootsing. Soms is het nodig bewust de aandacht van het kind erbij te betrekken. Bijvoorbeeld je jas ophangen, opruimen of wachten tot de spreuk voordat je begint met eten. Gewoontes zijn een uitdrukking van onze cultuur. Het is altijd belangrijk gewoontes niet een rigide karakter te laten krijgen, maar ze af en toe te evalueren om te beoordelen of ze nog passend zijn voor de situatie waarin ze worden gebruikt.

Voorbeelden van gewoontes :

- Het ochtendritueel in de kring,
- Het wakken en weer in bed stoppen van de kabouter 's ochtends en 's middags
- Vaste liedjes bij het opruimen, naar de wc en aan tafel gaan spreuk voor het eten (die wordt gezongen)
- Op vaste momenten verschonen en naar de wc
- Goede gewoontes zoals opruimen, geen speelgoed afpakken, geen andere kindjes pijn doen worden aangeleerd.

Koppigheid

Kinderen in de nee-fase geven uiting aan hun eigen wil, maar hebben er nog geen beheersing over: ze zeggen op alles nee! Ze doen dit om zichzelf te beleven. Ze hebben net ontdekt dat ze een IK zijn, en met dat ontluikende zelfbewustzijn wordt flink geoefend. Dat doen ze door in de weerstand te gaan. Meegaan in wat de ander wil, helpt immers niet om jezelf los van de ander te beleven. Het tegenovergestelde willen of doen daarentegen wel! Hoe lastig deze fase voor de omgeving ook kan zijn, het is van wezenlijk belang dat een kind koppig mag zijn om zijn zelfbewustzijn te ontwikkelen. Met humor en creatieve, speelse oplossingen helpen we het kind confrontaties hanteerbaar te houden en toch zijn zelfbelevingsdrang recht te doen. Ook vanzelfsprekendheid en innerlijke rust van de pedagogisch medewerksters helpen het kind uit grote drama's weg te blijven. Voor een kind is het belangrijk dat de volwassenen nog sturing geven, dat geeft een veilig gevoel en biedt zekerheid. We beperken het aantal keuzes om de wereld overzichtelijk en hanteerbaar te houden. We stellen geen vragen als iets gewoon moet gebeuren (dus het kind eigenlijk geen nee mag antwoorden) en geven niet teveel keuzes die een kind niet kan overzien.

We geloven niet in het beredeneren of motiveren waarom iets wél moet. Daar kan het kind nog niks mee omdat het nog niet logisch kan denken. Veel van onze uitleg bevat abstracties die een kind nog niet kan plaatsen. Wat wel helpt is een volwassene die weet wat er moet gebeuren en vanuit een vanzelfsprekende beslistheid en rust handelt. Met humor of door afleiden proberen we de situatie te verlichten.

Sociale Competenties

De sociale en emotionele ontwikkeling zijn niet los van elkaar te zien. Je kunt je emoties alleen ontwikkelen in relatie tot anderen: jij voelt je op een bepaalde manier en je omgeving reageert daarop, of je omgeving geeft jou een bepaald gevoel en jij reageert daarop. Wat sociaal is voor een 2-jarige is iets anders dan wat sociaal is voor een 12 jarige. Echt sociaal gedrag kan eigenlijk

pas ontstaan als het kind zich in de ander kan inleven. Dit vermogen ontwikkelt zich pas echt in de kleutertijd. Maar de aanleg tot sociale vaardigheden ontstaat in de jaren daarvoor. Het vermogen om sociaal te zijn leren kinderen vooral door hoe de volwassen mensen met elkaar en de kinderen omgaan. Het is dan ook belangrijk in ons personeelsbeleid dat we de sociale competenties in ons team en individueel steeds verzorgen.

Wat verstaan we eigenlijk onder sociaal? We denken dan aan met elkaar dingen delen, elkaar helpen, op elkaar wachten, met elkaar plezier maken, samen spelen, naar elkaar luisteren, kortom: oog krijgen voor de ander en rekening houden met elkaar. Door als volwassenen het goede voorbeeld te geven, kan een kind deze vaardigheden ontwikkelen. Dit gebeurt vooral in imitatiespel (waar de poppenhoek een uitgelezen plek voor is) en het voorleven van de goede gewoonten (op elkaar wachten voordat je begint met eten, elkaar geen pijn doen, vragen als je iets wilt hebben). We stimuleren sociale vaardigheden door kinderen elkaar te laten helpen, bijvoorbeeld door speelgoed aan te geven of samen iets te bouwen of op te ruimen.

Wat we minder zinvol vinden is het aanleren van sociaal wenselijk gedrag als ‘dank je wel’ of ‘sorry’ te zeggen. We vertrouwen erop dat wanneer we dit zelf consequent goed voordoen, het kind dit vanzelf overneemt. Als de kinderen wat ouder zijn, zo na de drie jaar worden deze vaardigheden belangrijker en leggen we er meer de nadruk op. Voorbeeld: een kind zegt “nog een boterham” en steekt daarbij het bordje toe. We pakken het bordje aan terwijl we nadrukkelijk zeggen: “juffie mag ik nog een boterham? Natuurlijk, ik ga lekker nog een boterhammetje voor je smeren” eZo pakt een ouder kindje wel op wat de bedoeling is, zonder dat het gedwongen wordt eerst alsjeblieft te zeggen.

Conflicten tussen kinderen

Botsingen zijn op een groep onvermijdelijk, het zijn bovendien leerzame situaties, omdat kinderen hun eigen behoefte en die van de ander leren kennen. Ze leren hoe ze invloed kunnen uitoefenen en wat het effect is van hun gedrag op de ander. Het is de kunst voor de pedagogisch medewerkster om ruimte te bieden er met elkaar uit te komen en te begeleiden wanneer nodig op een manier dat elk kind in zijn waarde wordt gelaten. De pedagogisch medewerkster zal geen scheidsrechter spelen en haar oordeel terug houden. Ze zal troost bieden, beide kinderen erkennen in hun behoefte en gevoel en helpen de situatie om te buigen, zodat beiden kinderen weer verder kunnen spelen. Ook samen met de ‘dader’ het ‘slachtoffer’ troosten is een gebaar dat op een positieve manier een conflict tot een goed einde brengt, zonder dat een kind veroordeeld wordt.

Bij kinderen van deze leeftijd is het inlevingsvermogen nog niet voldoende ontwikkeld, ze kunnen het effect van hun gedrag op de ander nog niet inschatten. Door een kind excuses te laten aanbieden refereer je aan een inzicht dat het kind nog niet heeft ontwikkeld. Samen troosten en een alternatief bieden werkt constructiever.

Het spel

Het spel van het kind staat bij Opvang Anders centraal. Door te spelen leert het kind de wereld te ontdekken en zich eigen te maken. Het is zowel een oefening van de persoonlijke als de sociale competenties en het is daarom van het grootste belang dat kinderen de ruimte krijgen om vrij te spelen. Een baby speelt in de eerste maanden nog met zijn eigen handjes en voetjes, zo ontdekt het zijn eigen lichaam en ervaart dat die handen en voeten, die zo af en toe voorbij komen een deel van henzelf zijn. Ze kunnen zich hier eindeloos mee vermaken en het is van belang dat ze daarvoor de ruimte krijgen. Na een poosje krijgt een baby steeds meer belangstelling voor speeltjes die in zijn omgeving liggen. Het oefent de tastzin door te voelen en alles in de mond te steken, zo leert het hard, zacht, koud en warm te onderscheiden. Door eindeloos te oefenen ontdekt het zijn eigen lichaam en mogelijkheden.

Naarmate het kind ouder wordt, verandert het spel. Het kind gaat lopen en spreken en begint de wereld nu “op eigen benen” te ontdekken. Wij bieden onze peuters speelgoed aan van natuurlijke materialen dat niet volmaakt is. Zo laat het alle ruimte voor de eigen fantasie. Speelgoed met veel mogelijkheden en geen overdaad is van grote waarde en wordt in al zijn facetten uitgetoet. Een kist kan van een auto in een huis veranderen en de poppen van zacht materiaal met minder uitgesproken gezichtjes, kunnen zowel vrolijk als verdrietig zijn en nodigen uit tot knuffelen. Tijdens het spelen oefent het kind al sjouwend en bouwend zijn grove motoriek. Tekenen, plakken en vingerspelletjes leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de fijne motoriek

Nabootsingsspel.

Kinderen tot een jaar of drie spelen in hun spel het liefst de dagelijkse dingen na met speelgoed dat zoveel mogelijk op echte gebruiksvoorwerpen lijkt. Ze roeren in pannetjes, vegen de vloer, en helpen de volwassenen met tafeldekken en afwassen. Ze willen helpen en meedoen en bootsen constant de volwassenen na. Speelgoed wordt extra interessant als een ander ermee speelt, ze worden daardoor geprikkeld en willen het dan ook. Op deze leeftijd spelen kinderen nog naast elkaar i.p.v. met elkaar en met alles wat ze tegen komen.

Fantasiespel:

Vanaf een jaar of drie ontwikkelen kinderen het fantasiespel, ze fantaseren spelsituaties en willen dat samen met anderen spelen. Ze maken plannen die uitgevoerd moeten worden, proberen samen iets moois te bouwen, spelen vader en moedertje, maar ook spelen ze belevenissen na, die nu niet meer gehinderd worden door de realiteit. Samenwerken, oriëntatie in de ruimte en het ervaren van de eigen mogelijkheden worden nu geoefend. Het samen zingen kan nu worden uitgebreid met kringspelletjes, waarbij ook het samen doen gestimuleerd en geoefend wordt.

Emotionele competenties.

Emotionele veiligheid is een voorwaarde om je ergens op je gemak te voelen, plezier te kunnen maken en je veilig te kunnen ontwikkelen. De volgende factoren dragen bij aan de emotionele veiligheid.

Vertrouwde gezichten

Het is belangrijk dat mensen die voor een jong kind zorgen, de gelegenheid krijgen en nemen om het kind echt te leren kennen. Als je wordt begrepen en je wordt gekend in je behoeften, ontstaat er een gevoel van welbehagen. Daarom vinden wij het belangrijk dat het kind zoveel mogelijk dezelfde gezichten ziet. Bij Opvang Anders werken we met een klein team en een vast rooster. Bij ziekte en vervanging doen wij een beroep op een vast team van invalkrachten. Als een medewerkster ziek is, zorgen wij ervoor dat er om 8.00 uur een bekend gezicht op de groep staat en de invalster de latere dienst heeft. Zo kan het kind aan de invalkracht wennen in bijzijn van zijn vertrouwde juffie.

Verbinding met de omgeving

Wij vinden het belangrijk dat een kind zich kan verbinden met zichzelf en zijn omgeving. Het vermogen om je te verbinden is de basis voor alle sociale relaties. Jonge kinderen zijn nog één met hun omgeving en kunnen nog geen goede en slechte indrukken van elkaar te onderscheiden, alles komt ongefilterd en diep bij ze binnen. Om zich te beschermen tegen een teveel en tegen al te heftige indrukken is een kind volkomen afhankelijk van de volwassenen. Dat betekent dat we de ‘echte’ wereld van de volwassenen nog op afstand houden of aanpassen aan de belevingswereld van het kind. Indrukken die een kind nog niet kan plaatsen kunnen stress en angst veroorzaken. De stelling dat kinderen de wereld van jongs af aan moeten leren kennen, omdat de wereld nu eenmaal niet altijd mooi is, gaat voorbij aan het feit dat een klein kind nog niet de mogelijkheid heeft om een standpunt in te nemen en iets in een context te plaatsen of te

relativeren. Ze zijn ook nog niet in staat om onderscheid te maken tussen eigen en andermans emoties. Angst en stress maken dat een kind zich terugtrekt, terwijl het zich makkelijk zal kunnen verbinden met een omgeving die veilig, warm, overzichtelijk en voorspelbaar is.

Mensen die met kinderen werken hebben de verantwoordelijkheid om ook hun innerlijke gesteldheid te verzorgen en actief te werken aan een harmonieuze samenwerking met collega's. Een gezond werkklimaat is een voorwaarde voor een veilig klimaat voor de kinderen. We werken dan ook actief aan teamvaardigheden als feedback geven en ontvangen, elkaars verschillen accepteren en oog hebben voor elkaars kwaliteiten.

We verwachten ook van ouders dat zij bijdragen aan een veilig klimaat, bijvoorbeeld door niet hun stem te verheffen en geen irritaties te uiten waar de kinderen bij zijn, maar hiervoor een juist moment te kiezen. Telefoneren waar de knieren bij zijn vinden wij daarom niet wenselijk in onze ruimtes.

Ruimte voor emoties.

Een heel klein kind is nog één met zijn omgeving, na het tweede jaar komt er langzaam een besef van ik en de ander en gaat het kind 'nee' zeggen. Dat nee-zeggen is heel spannend; het kind verzet zich tegen degene van wie hij het meest afhankelijk is en bij wie hij zich veilig voelt. Deze veiligheid kunnen we bieden door het kind op een gezonde manier te bevestigen in zijn zelfbeleving. Het aangaan van een machtsstrijd werkt niet bevorderlijk, nee leren zeggen is een voorwaarde voor een gezonde wilsontwikkeling.

Nee zeggen is van groot belang voor de ontwikkeling van het zelfbewustzijn en is zinvol gedrag. Wij drukken dat niet de kop in, maar proberen dit gedrag, met respect voor het kind, te kanaliseren. Niet door boos te worden op ongewenst gedrag, maar door te vertellen wat wel mag of door het kind af te leiden en zo uit zijn dwarse bui te halen. Soms helpt het om het kind uit de situatie te halen door iets met hem samen te doen, een boekje te lezen of te laten helpen met huishoudelijke klusjes. Het is fijn als het dan weer een compliment kan krijgen.

Emoties mogen er zijn en horen bij het leven. Pijn, verdriet, angst of teleurstelling de kop indrukken of er teveel in meegaan belemmeren een kind zich gezond te verhouden tot deze emoties. Wij helpen de kinderen door de emotie te benoemen en te erkennen. "Moet je zo huilen omdat mama weggaat?" Of "was je zo geschrokken?" Naast erkenning geven we troost, door het kind op schoot te nemen een troostliedje te zingen of even samen met een boekje te gaan zitten. Soms kunnen kinderen niet zelf uit hun verdrietige of boze bui komen, dan helpt het om ze af te leiden of nogmaals de emotie te bevestigen maar daarna aan te geven dat het nu voorbij is en ze weer lekker mogen gaan spelen.

Het kind in zijn waarde laten.

Wij laten de kinderen in hun waarde door ons niet in hun spel te mengen, geen instructies te geven als ze iets tekenen of schilderen, of andere ongeverraagde interventies. De juffies zijn tijdens het spel zelf bezig met een klusje of een klein groepje kinderen, maar houden steeds oog voor de groep. Zo kunnen ze ingaan op de behoefte van de kinderen, hun aanwezigheid is voelbaar maar niet storend.

De integriteit respecteren.

De pedagogisch medewerkster gebruikt geen macht of dwang om iets van het kind gedaan te krijgen. Humor, afleiden en duidelijke structuur zijn effectiever en zorgen dat de relatie tussen medewerkster en het kind prettig blijft. Bij de lichamelijke verzorging worden de handelingen met respect uitgevoerd. Dat wil zeggen dat we een kind altijd eerst zeggen wat er gebeuren gaat en het niet zomaar oppakken om een schone luier te geven. Het kind krijgt zo de gelegenheid om

zich erop in te stellen. Tijdens het verzorgen houden we de aandacht zoveel mogelijk bij het kind en proberen er een moment van echte aandacht van te maken.

Voldoende rust.

De situatie in een groep met veel kinderen van dezelfde leeftijd vraagt meer van de energie van een kind dan thuis. Het is de taak van de pedagogisch medewerkster om te zorgen dat de kinderen gedurende de dag voldoende rust krijgen. Dit doen we o. a. door het afwisselen van actieve en rustige momenten gedurende de dag. Dit is ingebouwd in het vaste dagritme. Tijdens de dag proberen we af en toe individuele aandacht momenten te creëren door een kind op schoot te nemen om een boekje te lezen of te helpen bij huishoudelijke klusjes.

Duidelijkheid.

Als een kind weet waar het aan toe is schept dit veiligheid, daarom is een voorspelbaar dagverloop van belang. Wij hechten aan vaste rituelen die voor een kind overgangen van bv. spelen naar opruimen, naar buiten of aan tafel gaan markeren. Zo helpen we de kinderen zich te oriënteren in de dag. Het biedt een kind veiligheid als de pedagogisch medewerkers aangeven wat er van een kind verwacht wordt en de verantwoordelijkheid voor het verloop van de dag dragen. Het betrekken van de het kind in allerlei keuzes maakt het onzeker en nodigt uit tot discussie, terwijl er vaak helemaal geen keuze is. Als de groep naar buiten gaat en er wordt aan een kind gevraagd “kom je even je jasje aandoen?” lijkt dat een keus en zal zeker een peuter in de peuterpubertijd dit moment aangrijpen om “nee” te zeggen. Het is geen keus, dus beter om te zeggen: “Kom, we gaan je jas aandoen” en meteen tot handelen overgaan. Een kind voelt dat de volwassenen het roer in handen heeft en zal het eerder aanvaarden als een vanzelfsprekendheid. Oefenen met keuzes maken is belangrijk, maar doen we niet als er eigenlijk geen keuze is.

Normen en waarden:

Normen zijn er om ons te begrenzen, ze geven de kaders waarbinnen we met elkaar kunnen leven en werken. Waarden zijn kwaliteiten in het leven die we nastreven en die voor elke mens en in iedere cultuur verschillend zijn. Als het goed is hebben onze normen te maken met onze waarden, ze staan ten dienste van de idealen waar we voor staan.

Het grootste ideaal in de antroposofische pedagogie is de condities scheppen waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een vrij mens die zijn eigen weg kan vinden in het leven en ontwikkelen waartoe het hier op aarde is. Het voorleven van onze normen en waarden is het meest krachtige instrument om deze aan de kinderen over te dragen.

Echtheid en oprechtheid.

Echtheid en oprechtheid streven we na in alles wat we het kind bieden. Wat het kind ziet, ruikt, voelt, hoort en proeft moet overeenstemmen met de binnenkant of met het wezenlijke wat het uitdrukt. Bij speelgoed betekent dat bv. dat een telefoon geen ogen heeft, een konijn niet roze is en poppen en knuffels geen karikaturen zijn van een mens of dier. Biologische voeding houdt ons niet voor de gek met kunstmatige toevoegingen en de materialen die wij gebruiken zijn natuurlijk, zodat het kind wezenlijk de kwaliteiten van de materialen kan beleven. Onze aandacht en interesse zijn echt, ons handelen is echt. Als we een kind verzorgen, knuffelen, wiegen, lachen, zingen of vertellen, zijn we daar bij betrokken en doen we dit niet op de automatische piloot. Sarcasme, zinspelingen of humor over de hoofden van de kinderen geven het tegenbeeld van oprechtheid en worden vermeden.

Eerbied.

Eerbied voor de natuur en alles wat daar leeft heeft te maken met het besef dat wij deel uitmaken van een groter geheel. We zijn verbonden met de natuur en met de onzichtbare en geestelijke wereld die daarin werkt. Die eerbied bevestigen we door het de kinderen voor te leven, door bv.

de manier waarop we stilstaan bij de seizoenen, een mooie steen die een kind heeft gevonden, de pissebedden die onder een vermolmd stonk verstopt zitten, te beleven hoe onze zelf geplante zaadjes, als we ze goed verzorgen,1919 uitgroeien tot een plant of bloem en verschijnselen in de natuur nooit als vies of eng te beschouwen. Een wesp doodslaan in bijzijn van de kinderen, terwijl je in hetzelfde seizoen zo mooi hebt verteld over de torretjes en de bijen, is een slecht voorbeeld en zullen wij ook nooit doen. Door een spreuk of liedje te zingen voor we aan de maaltijd beginnen staan we stil bij het feit dat het eten niet zomaar op je bord komt. Daarvoor heeft de natuur zijn werk gedaan en hebben mensen hard gewerkt.

Tijdens ons dagelijks ochtendspel illustreren wij een verhaal door het uit te spelen met poppen of door het met de kinderen zelf uit te beelden en waarbij liedjes gezongen worden en dat altijd een relatie heeft met het seizoen waarin we ons bevinden, brengen wij de kinderen in contact met de gang door het jaar. Zo beleven zij de seizoenen mee en kijken wij met verwondering hoe dit zich telkens weer in dezelfde volgorde in het jaar voltrekt. Bij het naar buiten gaan leeft de natuur daardoor voor de kinderen en zijn ze opmerkzaam voor wat leeft en groeit.

Het omgaan met elkaar zoals eerder beschreven, maar ook het netjes en zorgvuldig omgaan met de spullen die wij gebruiken vinden wij belangrijk. Iets wat kapot is proberen we, liefst in het bijzijn en met hulp van de kinderen te repareren. Speelgoed wordt elke dag na het spelen met de kinderen samen netjes opgeruimd, we stoppen de poppen in hun bedjes, de dieren in de stal en de blokken in de mand. Een pop die tijdens het spel nog een baby was die gewiegd werd, stoppen we niet op zijn kop zonder kleren in een speelgoedkist, maar kleden we netjes aan en leggen we in een bedje, zo leren de kinderen met respect omgaan met het speelgoed en de huiskamer weer netjes te maken voor de volgende dag.

Respect.

Wij vinden respect voor ieders eigenheid vanzelfsprekend, dat geldt niet alleen voor de kinderen, maar ook voor de collegae. Iedereen heeft zijn eigen kwaliteiten en zwakheden, dat is het werkmateriaal waarmee we het in het leven moeten doen. Door te werken aan een open aanspreekcultuur, proberen we te zorgen dat ieder zijn kwaliteit tot zijn recht kan komen en dat waar we last van hebben te bespreken met elkaar.

Plezier in leren en werken.

Door met plezier ons werk te doen en met frisse moed nieuwe uitdagingen aan te gaan en nieuwe dingen te leren stimuleren wij de kinderen dit ook te doen. Als je iets probeert en het lukt niet geeft dat niks, we proberen het gewoon opnieuw. We stimuleren de kinderen zelf te eten en zelf te proberen zich aan te kleden. Dat het niet lukt geeft helemaal niks, het gaat om het plezier beleven aan het telkens opnieuw proberen. Een beker melk die per ongeluk omgaat wordt zonder mopperen opgedweild, we proberen het gewoon opnieuw. Wij vinden het belangrijk dat kinderen vaardigheden mogen oefenen en ze daarbij positief gestimuleerd worden. Wij letten erop dat we geen verwachtingen hebben waar een kind nog niet aan kan voldoen, alles op zijn tijd, dat geeft het kind zelfvertrouwen en maakt leren tot een positieve ervaring. Tijd speelt daarbij een belangrijke rol. Een kind bevindt zich nog in een tijdloze wereld, waarin de klok geen rol speelt. Wij haasten ons niet en nemen de tijd, zo sluiten we aan op de belevingswereld van het kind en voelt het zich niet opgejaagd.

Schoonheid.

De leefwereld moet voor de kinderen vooral mooi en harmonisch zijn. Harmonische kleuren, mooie vormgeving, mooie materialen. Een harmonische, rustige omgeving kan bijdragen aan een harmonische ontwikkeling van lijf en leden en geeft rust. Wij hangen de huiskamer niet vol met tekeningen en afbeeldingen en gebruiken geen schreeuwende kleuren die zoveel indrukken geven dat een kind zich er niet mee kan verbinden, maar kiezen voor een mooie plaat aan de muur, rustige kleuren en een harmonieuze inrichting.

Goedheid.

Voor kleine kinderen moet de wereld vooral goed zijn, daarmee ontwikkelen ze een basisvertrouwen waar ze later als ze obstakels op hun pad vinden op terug kunnen vallen. Kleine kinderen kunnen zich nog niet verhouden tot ellende van de grote mensenwereld. Ze beschikken nog niet over de ratio waarmee ze problemen kunnen plaatsen, maar vervormen het met de fantasiekrachten waarover ze wel beschikken, dit kan leiden tot heel veel angst en onzekerheid. Wij vragen ouders en collega's de problemen van de grote mensen wereld zoveel mogelijk bij de kinderen weg te houden.

Afsluitend

De hierboven beschreven waarden zijn idealen die we hoog in ons vaandel dragen. In de praktijk blijven het zaken waar we naar streven, maar nooit helemaal in zullen slagen. Wij zijn immers allemaal mensen in ontwikkeling. De normen die ons het kader verschaffen waarbinnen het werk een haalbare kaart blijft, staan beschreven in onze huisregels en protocollen. Er ligt altijd een map met protocollen ter inzage op de locatie. De huisregels zijn eerder in dit boekje beschreven, voor de medewerksters hebben wij een personeelsgids.

De organisatie

Stichting "Opvang Anders" is opgericht op 10-06-1998 Voor een stichtingsvorm is gekozen, omdat er een ideëel doel is, de baten van de stichting worden aangewend ten behoeve van de stichting. De statuten kunnen op verzoek te allen tijden worden ingezien.

- Stichting Opvang Anders heeft een directiestatuut, dat betekent dat de directie de volledige verantwoordelijkheid draagt voor de gang van zaken.
- Er is een Raad van Toezicht, waarmee de directie een aantal malen per jaar vergadert om inzicht te geven in de financiën en de organisatie. De raad van toezicht is bevoegd om de nieuwe directeur aan te stellen als er een vacature is. Tevens moet de directie haar instemming vragen bij een fusie of bij het aangaan van grote investeringen.
- Er is een coördinator voor de locaties, zij regelt de dagelijkse gang van zaken

Opvang Anders heeft een software programma, waarmee de facturen worden aangemaakt en verzonden. De facturen dienen voor de eerste helft van de maand te zijn voldaan. Bij een betalingsachterstand kunnen kinderen geweigerd worden. U kunt ook kiezen voor automatische incasso.

Ons kantoor te bereiken onder nummer 0204414904, Of per e-mail info@opvanganders.nl Tijdens gesprekken of als de medewerkers op de groep zijn staat de telefoon uit. Het is dan handiger om een mail te sturen. Mails worden dagelijks gelezen.

Rest ons nog om u en uw kind een hele fijne tijd toe te wensen bij Opvang Anders

Marieke Sanders
Coördinator
marieke@opvanganders.nl

Evalien Rengers
Directeur
evalien@opvanganders.nl

Bijlage 1: Protocol bij ziekte en ongevallen

Zieke kinderen worden niet op het kinderdagverblijf toegelaten.

Dit in het belang van het kind zelf, maar ook in het belang van de in de groep aanwezige kinderen.

Wanneer is een kind ziek?

- Een kind is ziek als het koorts heeft boven de 38°
- Als het zich niet meer kan handhaven in de groep omdat het zich niet lekker voelt.

Bij de meeste infectieziekten hoeven wij het kind niet te weren zolang het zich niet ziek voelt. Wij hanteren de regeling voor infectieziekten opgesteld door de GGD. De informatiemap Infectieziekten ligt ter inzage op het kinderdagverblijf. Via internet kunt u hierover informatie vinden op www.rivm.nl

Meldplicht: van een aantal ziekten wordt melding gemaakt bij de GGD, wanneer er sprake is van

- Geelzucht
- Huiduitslag en schurft bij meer dan twee gevallen op het kinderdagverblijf
- Maagproblemen, braken en/of diarree, wordt gemeld wanneer 1/3 deel van de kinderen besmet is.
- Hersenvliesontsteking

Melden: tel. nr. 6562318 mob.0665151628

Hoe te handelen bij ziekte?

- Een kind is hangerig en/of voelt warm aan.
- We kijken het even aan en als het aanhoudt bellen we de ouders om te overleggen en te vragen of ze het bijtijds willen komen halen.
- Is dit niet mogelijk dan verzorgen we het kind zo goed mogelijk.
- Wij temperaturen alleen als er vermoed wordt dat het kind koorts heeft.
- Is dit niet het geval dan is temperaturen niet nodig, de meeste kinderen raken hierdoor onnodig overstuurd.

Een kind krijgt hoge koorts en/of voelt zich echt ziek

- De ouders worden gebeld met het verzoek het kind te komen halen.
- Is dit niet mogelijk moeten de ouders voor een andere oplossing zorgen, zieke kinderen kunnen niet op het kinderdagverblijf blijven.

In geen geval dienen wij op eigen initiatief medicijnen toe!

Wat te doen als medisch advies gewenst is? Er is altijd eerst overleg met de ouders, zijn die niet te bereiken dan kan de eigen huisarts van het kind gebeld worden. In tweede instantie wordt de arts van het kinderdagverblijf geraadpleegd. In de map met gegevens over het kind staat altijd de huisarts vermeld.

Bij ongevallen:

- Kleine wondjes e.d. verzorgen we zelf.
- Er is een EHBO doos aanwezig en er staat een EHBO gidsje.

- Al onze medewerkers hebben een certificaat kinder EHBO en gaan jaarlijks naar een herhalingscursus.
- Als er sprake is van spoed wordt eerst de huisarts gebeld of 112 gebeld, daarna worden de ouders zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld.

Kindermishandeling

Opvang Anders beschikt over een uitgebreid Protocol Kindermishandeling dat is goedgekeurd door de GGD. Kinderopvangorganisaties hebben een meldplicht bij het constateren of vermoeden van kindermishandeling.

Bijlage 2: **Klachtenprocedure**

Een incidentele, mondelinge uiting van ongenoegen of ontevredenheid (klacht) van een ouder/verzorger over het pedagogisch handelen en/of de dienstverlening door een medewerkster van de instelling dient in direct contact tussen klager en de medewerkster snel en correct tot beider tevredenheid te worden afgehandeld.

De medewerkster kan in bovengenoemd geval volstaan met het mondeling informeren van de leidinggevenden. Deze maakt hiervan een schriftelijke aantekening, met vermelding van eventueel genomen maatregelen of acties.

Kan de medewerkster de bovengenoemde mondelinge klacht niet wegnemen, dan wordt de klager door de medewerkster verwezen naar de leidinggevende.

De leidinggevende nodigt de klager binnen twee weken na ontvangst van de klacht uit voor een mondeling gesprek. Zo nodig kan de leidinggevende aanvullende relevante informatie van derden betrekken en/of de klager vragen de klacht op schrift te stellen. De leidinggevende brengt, indien de klacht zich tegen een persoon richt, dit ter kennisgeving van de betrokken medewerkster.

Indien de klacht zich tegen een persoon richt, legt de leidinggevende tijdens het gesprek met de klager de mogelijkheid voor tot een bemiddelend gesprek, tussen de klager en de betrokken medewerkster, in aanwezigheid van de leidinggevende. Leidt dit gesprek niet tot het wegnemen van de klacht of vindt geen bemiddelend gesprek plaats dan geeft de leidinggevende zijn/haar oordeel over de klacht en mening over de verdere afdoening (maatregelen/acties) aan op een klachtenformulier

Kan de klager zich niet vinden in de beslissing van de directie over het ingediende bezwaar dan kan overleg plaatsvinden met: Stichting Klachtencommissie Kinderopvang, waarbij onze organisatie is aangesloten.

Tel: 0900-0400034

e-mail info@klachtkinderopvang.nl

